

Theorie en lastige woorden les 2 – blad 1

Doel: Om te lezen

De leefomgeving van een ree is grasland langs bosranden.

Ieder zijn eigen plek

Misschien vind jij een bos maar saai, maar als je goed kijkt, gebeurt er van alles. Een rups eet van een blad, een vos pakt een muis en een worm eet dode plantenresten. De rups is afhankelijk van bladeren. Zonder bladeren zijn er geen rupsen. Een boom is de **leefomgeving** van een rups. Voor een vos is dat het bos en voor de worm de bodem. De leefomgeving van een dier of plant heet ook wel het **milieu**.

Welke planten en dieren in een gebied voorkomen, hangt af van het milieu. In een naaldbos leven andere planten en dieren dan in een loofbos. En in zoutwater vind je andere dieren en planten dan in zoetwater. Planten zijn afhankelijk van de bodem waarin ze groeien. De ene bodem bevat bijvoorbeeld meer mineralen dan een andere. Door deze verschillen in het milieu groeien er ook verschillende soorten planten.

afhankelijk

Als je hulp van iets of iemand nodig hebt.

de leefomgeving

Het gebied waar een dier of plant leeft.

het milieu

De omgeving waarin mensen, dieren en planten leven.

aangepast

Geschikt om beter te kunnen overleven.

Voedsel voor dieren – helpers voor planten

Je hebt vast wel eens eikels geraapt in het bos. Een eikel is de vrucht van een eikenboom. Als een eikel op de grond valt, groeit er een eikenboompje uit. Eikels zijn voedsel voor veel dieren, zoals de Vlaamse gaai. Die verstopt overal eikels in de grond als wintervoorraad. Maar hij vergeet soms waar hij ze verstopt heeft.

Zo komen daar nieuwe eikenboompjes. De Vlaamse gaai helpt de eik zo bij het verspreiden

van zijn zaden. Er zijn meer planten die dieren nodig hebben. Denk maar eens aan de bestuiving van bloemen door bijen. Dieren en planten in een bos zijn afhankelijk van elkaar. Ze vormen samen een **levensgemeenschap**. Overal in de natuur komen levensgemeenschappen voor, zoals in de duinen, de zee en op de hei. Elke levensgemeenschap heeft zijn eigen soorten planten en dieren.

De Vlaamse gaai wordt ook wel de bosbouwer genoemd.

de bestuiving

Het overbrengen van stuifmeel op de stamper van een bloem.

de levensgemeenschap

Alle planten en dieren in een gebied die daar samenleven en van elkaar afhankelijk zijn.

Theorie en lastige woorden les 2 – blad 2

Doel: Om te lezen

Open plek in het bos na een storm. Deze groeit geleidelijk weer dicht.

Een eeuwenoud bos

Wist je dat een bos duizenden jaren oud kan worden? Je weet wel, met van die dikke oude bomen. In zo'n oerbos komen dezelfde soorten dieren en planten voor als honderden jaren geleden. Dieren als rupsen, vinken en sperwers waren er toen al, en nu nog steeds. Wel kunnen er in het ene jaar meer of minder rupsen zijn dan in een ander jaar. Ook kan het aantal vinken en sperwers per jaar verschillend zijn. Maar

gemiddeld, door de jaren heen, blijft het aantal dieren per soort in zo'n bos ongeveer gelijk. Er is dan een **natuurlijk evenwicht**. Als er bijvoorbeeld een storm is, kan dat allemaal ineens veranderen. Waar bomen omvallen, komt licht en ruimte voor andere soorten planten en daarmee een ander soort voedsel voor andere soorten dieren. Zo'n natuurlijke **verstoring** van het evenwicht wordt door de natuur zelf weer hersteld.

de sperwer

Een roofvogelsoort.

het natuurlijk evenwicht

In een gebied leven planten en dieren jaren samen zonder dat er veel verandert.

de verstoring

Hier: een verandering in de natuur door mensen.

Mensen in een levensgemeenschap

Je eet, je drinkt water, je ademt zuurstof in. Mensen zijn afhankelijk van planten, dieren en het milieu. Door de eeuwen heen hebben ze hun natuurlijk milieu flink verstoord. Daardoor is het milieu waarin we nu leven niet meer hetzelfde als dat in de oertijd. In de tijd van jagers en verzamelaars was de invloed van mensen nog klein. Dat veranderde, toen landbouw de belangrijkste manier werd om aan

voedsel te komen. Boeren kaptten bossen om akkers en weilanden aan te leggen. Vee graasde het land kaal. Er kwamen dorpen, steden en wegen. Er is nog iets veranderd. Zo'n tweehonderd jaar geleden kwamen er steeds meer machines. Daardoor kwamen er giftige stoffen in de lucht, de bodem en het water. Door deze **vervuiling** kan het milieu zo veranderen, dat de natuur het niet meer kan herstellen.

Voor het produceren van voedsel wordt gif gespoten.

de vervuiling

Het vuil worden van bodem, water of lucht.